

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 16 του Γενάρη 1905 | ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Οἰκονόμου: ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 131

Ο ΠΑΠΑ — ΓΚΑΠΟΝΥ

... «Κείνη τὴν ἡμέρᾳ θάποθίνω, μὰ πρέπει νὰ χυθεῖ αἷμα γιὰ νὰ θριαμβώσῃ ἡ Ἐλευθερία!»

Λόγια τοῦ Παπᾶ-Γκαπόνυ αὐτὰ — τοῦ παπᾶ πού μὲ τὸ Σταυρὸ καὶ μὲ τὶς Ἁγίες εἰκόνες στὰ χέρια, τραβᾷ μπροστὰ στὴ φωτιὰ, πέρνοντας ζοπίσω του τοὺς διψασμένους γιὰ λευτεριά ἐργάτες. Δὲ χειροκροτοῦμε γιὰ ὅσα γίνονται σήμερᾳ στὴ Ρωσσία, μὰ καὶ δὲν τὸ κρύβουμε πὼς ὅτι καὶ ἂν καταδικάζουμε τοὺς Ρώσους πού πολεμᾶνε τὴν πατρίδα τους σήμερᾳ ἴσα ἴσα πού ἡ πατρίδα τους πολεμῆται ἀγρία καὶ ἀποτελεσματικᾶ ἀπὸ ἑχτρὸ πανίσχυρο, ἀλλο τόσο καταδικάζουμε καὶ κείνους πού ἀναγκάζουνε τὸ Ρώσο ἐργάτη νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν ἀτομικὴ του λευτεριά, πρὶν σκεφτεῖ νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὴν πατρίδα του.

Νὰ μὲ δοῦ λόγια ἡ κρίση μας γιὰ ὅ,τι γίνεται σήμερᾳ στὴ Ρωσσία. Ἀπὸ ὅλους ὅμως τοὺς παληκαράδες τῆς πού πολεμᾶνε καὶ σφάζονται, εἴτε τὴ Μαντζουρία γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς Πατρίδας τους, εἴτε στοὺς δρόμους τῆς Πετρούπολης καὶ τῆς Μόσχας γιὰ τὸν ἀνθρωπισμὸ τους, μονάχα τὸν Παπᾶ-Γκαπόνυ τους ζουλέβουμε.

Ἐνα τέτιονε παπᾶ λαχταρούσαμε καὶ μεις. Ἐναν ἄνθρωπο μὲ τὴ θέληση καὶ μὲ τὸ θάρρος καὶ μὲ τὴν ἀφοσίωση τοῦ Παπᾶ-Γκαπόνυ. Ἄς μὴ φορᾷε ράσα. Ἄς φορᾷε φουστάνελλα, βράκες, φράγια, Μακεδονίστικα, ἔ,τι δίκολο θέλει. Μὰ νάναϊ στὴ ψυχὴ Παπᾶ-Γκαπόνυ. Καὶ νὰ τραβήξῃ μπροστὰ, καὶ νὰ μᾶς σύρει πίσω του, γιομάτους θέληση καὶ γνώση καὶ παληκαριά, στὴ φωτιὰ. Τί μᾶς νοιάζει τί γίνεται σήμερᾳ στὴ Ρωσσία; Τί γίνεται δὴ, μπροστὰ στὰ μάτια μας, νὰ κοιτάζουμε. Μουζικοὶ καὶ μεις τοῦ Δαταλισμοῦ καὶ τῆς Βουλευτοκρατίας δὲν ζυπνάμε, δὲ σηκωνόμαστε, μὰ περιμένουμε σὰν ἀρροποτισμένους κατὰδικοὺ το τελειωτικὸ το χτύπημα.

Ἐνας Παπᾶ-Γκαπόνυ χρειάζεται καὶ γιὰ μᾶς — καὶ μακάρι νὰ μᾶς ἔρθει μιά ὥρ' ἀρχύτερα, ὅσο ὁ Δαταλισμὸς κ' ἡ Βουλευτοκρατία μᾶς ἀφήνουν νάνασίνουμε.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΚΑΙ Η „ΕΘΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ“

Ἐ. Γραμματεῖα τῆς Ἐταιρίας ἡ Ἐθνικὴ Γλῶσσα μᾶς ἔστειλε τὴν ἑσπέρην βράδι τὰκόλουθο γράμμα:

Ἄριθ. 11

Κύριε Ταγκόπουλε,

Ἡ Ἐταιρία ἢ Ἐθνικὴ Γλῶσσα στὴ δευτέρᾳ ταχυτικῇ συνεδρίᾳ τῆς, ἀνέθεσε στὴ Διοικητικῇ Επι-

τροπῇ νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ γιὰ τὸν ἀγῶνα πού ὡς τόρᾳ κάνατε γιὰ χάρη τῆς Ἐθνικῆς γλώσσας, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐξακολουθήσετε σὸ ἀλάτῃ τῆς τὸν ἴδιον ἀγῶνα σύμμαχος καὶ ὑποστηρικτῆς τῆς.

Ἀθῆνα 11 Γενάρη 1905

Με τὴν ἐντολὴ τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς (Τ. Σ) Ὁ Γραμματεῖα
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Στὸν κ. Γραμματεῖα στείλαμε τὴν ἀκόλουθη ἀπάντησι:

Ἀθῆνα 23 τοῦ Γενάρη 1905

Κύριε Γραμματεῖα,

Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὸ τιμητικὸ γράμμα σας καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ βεβαιώσετε ἀπὸ μέρος μου τοὺς κ.κ. ὁπαδοὺς τῆς Ἐταιρίας πὼς ἡ ἐφημερίδα μου εἶναι στοὺς ὁρισμοὺς τους, ὅ,τι τήνε χρειαστοῦνε. Ὅσο καὶ ἂν κολακεύτηκα γιὰ τὴν μεγάλη τιμὴ

πού μοῦκανε ἡ Ἐταιρία νάναγνωρίσῃ πὼς ὁ «Νουμάς» ἀγωνίστηκε ἴσα μὲ τόρᾳ γιὰ τὴν Ἐθνικὴ γλῶσσα, (σ' ἐποχὴ μάλιστα πού τόσο ἄλλοι, ἄξιο βέβαια ἀπὸ τὴν Ἐταιρία καὶ ἀπὸ τὸν κοινὸν ἀγῶνα μας, φωνάζουνε πὼς ὁ «Νουμάς» ἀγωνίζεται νὰ ληστέυει τοὺς πλοῦσιους δημοτικιστῆς καὶ νὰ πλανίζει τὸν διευθυντὴ του) δὲ μπορῶ, ἀφοῦ μοῦ παρουσιάζεται τόσο καλὴ εὐκαιρία, νὰ μὴ σᾶς ὁμολογήσω πὼς ἡ τιμὴ αὐτὴ δὲν ἀνήκει σὲ μένα προσωπικᾶ, ἀλλὰ σὸ «Νουμά» — καὶ «Νουμάς» θὰ πῆ: Ψυχάρης, Πάλλης, Παλαμᾶς, Ἐφραιμώτης, Φωτιάδης, Θεοτόκης καὶ κάθε κίλος ξαινοσμένος, ἢ ταπεινὸς ἀκόμα γιὰ τὴν ὥρα, συνεργάτης του.

Πρόθυμος στίς διαταγῆς σας

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθυντῆς τοῦ «Νουμά»

κ. Μ. Μαλακάση

Γραμματεῖα τῆς Ἐθνικῆς Γλῶσσας κτλ.

ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ"

Χάρᾳ εὐαγγελία μᾶς εἶχε σὸ προπερασμένον τοῦ φύλλου ὁ «Νουμάς» μὲ τὸν πρωτοχρονιάτικον διαγωνισμό του: Νὰ γραφτῇ ἓνα βιβλιαράκι ἀνθρωπινὸ, τὸ πρῶτον πού θὰ πιᾶσῃ στὸ χεῖρ του τὸ παιδί, τὸ πρῶτον πού θὰ διαβάσῃ τῆς νέας γενιᾶς τῆ Ἑλληνόπουλα. Καλλίτερον ἀπ' αὐτὸ δῶρο δὲ μποροῦσε νὰ γίνῃ, γιατί ἔρχεται νὰ γραφτῇ ἓνα ἴσα τὴν πρώτη μας ἀνάγκη. Κανένας δὲν ἀρνείτῃ πὼς, καλὰ καὶ ἀξία εἶνε, καὶ γιὰ τὴν τέχνη καὶ ἁμορφιά τους καὶ γιὰ τὴ χρησιμότητά τους στὴν ἰδέα, τὰ παιδιὰ κ' ἔμμετρα λογοτεχνήματα, π' ἀπαντᾶ δημοσιεύονται στὴ ζηλημένῃ καὶ ἁμορφῇ μας νεοελληνικῇ γλῶσσᾳ ἔλα ὅμως εἶνε γιὰ τοὺς μεγάλους, κ' ἔπρεπε νάχομε πρῶτ' ἀπ' ὅλα βιβλία γιὰ τὰ παιδιὰ. Ἐπίτηδες γι αὐτὰ καμωμένα ἔχομε μόνον κάτι τραγουδάκια τοῦ Πάλλη καὶ τῆς κ. Φουντουκλῆ ἓνα ἢ δύο βιβλιαράκια.

Δὲν ξέρω ἄλλα στὴν καθαρὴ δημοτικῇ. Στὴ μισοδασκάλικη πάλι μπορεῖ νὰ βρεθοῦν μερικὲς σελίδες μὲ κάποιον ἀξία μέσα στὴ σειρά τῆς «Διάπλασης», τοῦ περιοδικοῦ. Γιὰ νὰ μᾶς χρησιμεύουν ὅμως, πρέπει νὰ ξαναχυθοῦν στὸ κελοῦπι τὸ δημοτικόν. Ἐπίσης θὰ χρειαζόμεναν ἴσως καὶ πολλὰ ἀπὸ τα προωρισμένα γιὰ τοὺς μεγάλους — καὶ πιστεύω πὼς τόντις μποροῦν νὰ χρησιμεύουν ἀρκετὰ, ἀπ' ὅσα εἶνε στὴ δημοτικῇ ἐννοεῖται — ἂν ἦσαν μὲ πειότερη ἀπλότη γραμμῆ, μὲ πειότερη τρυφεράδα, μὲ λιγώτερες περιγραφῆς καὶ κουραστικῆς πολυλογίης,

κοντολογίης μὲ κριότερη ποίηση καὶ τέχνη. Γιατὶ δὲν εἶνε τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας μονάχα, παρὰ θὰ ἔρθε πλάγι του καὶ ἄλλα πολλὰ. Πολλὲς φορὲς ἀνόητα καὶ ἀσυνάρτητα πράγματα σοῦ παρουσιάζονται σοβαροντυμένα κ' εἶνε γιὰ τοὺς μεγάλους τάχατες, ἐνῶ δὲν κάνουν γιὰ κανένα. Καὶ πάλι ἄλλα, πού μαγερεύονται γιὰ παιδιὰ, εἶνε τόσο κακοφτισμένα καὶ ἄτεχνα καὶ κουραστικὰ, πού γιὰ νὰ διαβάσῃ τοῦνε χρειάζονται γενναϊότητα ὅχι παιδικήσια. Ἡ ἀληθινὴ ὅμως ποίηση κ' ἡ ἀληθινὴ τέχνη εἶν' ἐπίσης εὐκολόνοιστη στὰ παιδιὰ ὅπως καὶ στοὺς μεγάλους: ὁ Ὄμηρος τρανὰ παραδειγμα. Σὲ πράματα πού μποροῦν ὅλοι νὰ τὰ διαβάσῃ, μονάχα τοῦ λεξικοῦ ὁ πλοῦτος καὶ λιγὰκι ὁ τρόπος, πού θὰ μεταχειριτῆς γιὰ τὸ παιδί, πρέπει νὰ διαφέρουν. Τάλλα θὰνε τὰ ἴδια. Γιὰ νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε λοιπόν, ἔξῃ πού πρέπει νάνε στὴ γλῶσσα μας γραμμένα τὰ παιδικάστικα βιβλία, πρέπει νάνε καὶ μὲ ποίηση καὶ τέχνη, νάνε δηλ. καὶ ἀπλά, χαριτωμένα, τρυφερά, λιγόλογα, μεθοδικὰ. Τέτοια χρειάζεται τὸ παιδί. Ἡ ἀπλότη θὰ ταπεινῆ μὲ τὴ δικὴ του φυσικὴ ἀπλότη, τὰ λίγα καὶ ἀληθινὰ λόγια θὰ τοῦ δώσουν ἐκλεκρίνεια καὶ θὰ τοῦ πλάσουν τὸ χαραχτήρα, ἡ μέθοδος θὰ τοῦ στρώσῃ τὸ μυαλὸ κ' ἡ τρυφεράδα θὰ τοῦ τρυφεράνῃ τὴν καρδιά.

×

Ἐμεῖς ἀντὶς αὐτὰ τί ἔχομε; Ὅ,τι ἀγκάθια

και τριβόλους θές, δ, τι σάχλες κι άναγούλες άγα-
πας, κι δ, τι λογιές φελλάχικες φυλλάδες, όπως τόν
κι ο Δροσίνης. Κ' έλατε να κάνουμε μια μικρή δου-
λειά, αν και δεν είνε ο τόπος της έδω, στο σύν-
τομό μας άρθρο· να δούμε μερικά άπ' τα δικά μας
παιδιάστικα βιβλία και μερικά Έγγλέζικα. Μιά
ματιά μόνο να ρήξουμε.

Άνοιγω έν' άλφαβητάρι δικό μας, του Γεω-
γαλαξ : Σέ 14 άλάκερες σελίδες συλλαβίζει, μα-
σάει και ξαναμασάει αυτές έδω τίς σιχαμένες ψευ-
τιές : έα, ότα, φόν, χήν, ρόδον, μύς. Τίποτ' άλλο.
Έρχονται ύστερα μερικά Όλλεντόρφικα : έχω έα,
ότα, χήνας· έχετε έν τον, μίαν ροδήν κτλ., παρα-
κάτου κοπανίζει κάτι άλλες λέξεις, συμμαζεύει τα
δ ε δ ι δ α γ μ ε ν κ γ ρ ά μ μ α τ α και τ ά ;
δ ε δ ι δ α γ μ ε ν α ς δ ι φ ή ό γ γ ο υ ς, κέ-
νει πρότασης σάν αυτές : αί όραται έλαίαι· ο πούς,
τό ούς, ο όδους του βούς· είρον τόν υόν του θείου
σου, ή και πειό σοφές : τό εύζωμον είνε είδος φυ-
του άρωματικού· είδες ποτε λευκάς μνίας ; ο ψυ-
τακός και ο κόκκυξ είνε πτηνά άναροχητικά· δέχθημι
τάς προσήσεις μου· οί άγγελοι είνε άϊλοι κτλ. και,
να μήν τα πολυλογώ, γεμίζει ο άθεόφοβος 68 σελί-
δες χωρίς να κατορθώση μίαν άληθινή και ζωντανή
πρόταση.

*Ας δούμε τώρα τό Έγγλέζικο : Πρώτα πρώτα
έχει στη γραμμή όλα τα γράμματα μικρά και κεφα-
λαία. Ύστερα έρχονται οι λέξεις cat (γάτα), hen
(κόττα), dog (σκύλος) κτλ. με τίς εικόνες τους σε
μισή σελίδα μοναχά. Ύστερ' άμέσως σε δύο σελίδες
έναν μάθημα. Η γάτα και ο ποικίος, με δύο μεγά-
λες και ζωηρές εικόνες. Να όλο τό μάθημα, κάθε
πρόταση χωριστά σε μια γραμμή : Αιτή είνε μια
γάτα. Είνε μια χοντρή γάτα. Μπορώ να δώ την
οδρά της. Μπορώ να δώ τα πόδια της. Έχει μια
μακροά οδρά. Έχει μαλακά πόδια. Η γάτα βλέπει
ένα ποικί. Τρέχα, ποικί, τρέχα ! Α δεν τρέχης,
ή γάτα θα σε πιάση. Από έν' ένα ποικί : ή γάτα
δεν τό έπιασε. Φτάνει τόσο, γιατί όλο τό βιβλια-
ράκι με τίς 24 σελίδες του τειοί είνε γεμάτο με
ζωντανά, φυσικά και χαριτωμένα πράγματα.

Πάμε τώρα πρακτάτου, στο πρώτο άναγνω-
στικό :

Τό δικό μας έχει για πρώτο μάθημα : Τό σχο-
λείον· Είμαι εις τό σχολείον. Είς τό σχολείον μανθάνω
γράμματα. Εμυθον να άναγνώσκω, να γράφω, να
αριθμώ, να ίχνογραφώ... Είς τό σχολείον ύπάρχουν
και οι διδάκοντες έμέ και τους συμμαθητάς μου...

Τό σχολείον είνε οικοδόμημα. Τό σχολείον έχει τοί-
χους κτλ. Άλλο μάθημα. Η τράπεζα· άλλ· : Ο επί
της τραπεζής Νικόλαος (!), Τό κολόν παιδίον, κ'
έτσι δά προχωρούμε από σάχλα σε σάχλα.

Νά και του έγγλέζικου τό πρώτο μάθημα :
The see—saw (τό τραμπάλισμα, ύποθέτω· εικόνα
δέν έχει). Κίτταξέ με ! Είμ' άπάνου στον άγέρα.
Νά με, άφίνω και τα δύο χέρια και πάλε δέν
πέφτω.

Τώρα, Γιάννη, προσπάθα κ' έσύ. Έσόν άνεβαί-
νεις κ' έγώ κατεβαίνω.

Πρόσεχε, και κράτα γερά όσο είσαι ψηλά στον
άγέρα.

Τράμπα τραμπάλλίζουμαι ! Πάνου και κάτω.
Είνε πολν άστειο παιχίδι τό τραμπάλισμα.

Θέτε και δεύτερο ; Ορίστε το με την εικόνα
του, όπως και όλα τάκλουθα, έξίν πολν λίγα : Η
γάτα πάνου στο δέντρο.

Κίττ' ατή τή γάτα ψηλά πάνου στο δέντρο.

Οι καίξες γάτες κάθονται σπύ. Πιάνουν ποικί-
τικούς.

Ατή όμως ή γάτα σκαρφαλώνει στα δέντρα να
πιόση ποικία. Τα σκοτώνει και τα τρώει.

Ύπάρχουνε γάτες άγριες, που ζούνε στα δάση.
Περνούνε τον πειότερο κικρό τους πάνου σε δέντρα,
όπου πιάνουν ποικία και κλέβουν τίς φωλιές τους.
Και τούτη ή γάτα είν' από κείνες μιά.

Πώς σάς φαίνονται τα μαθήματ' αυτά ; Θα
μακρήνω λίγο, μα δε μπερώ να μήν παραθέσω με-
ρικά πράματ' άκόμη.

Κιττάξτε πώς διδάσκει επιστημονικά πράματα
σε μικρό παιδί ο ρωμαίος δάσκαλος, ο παιδαγωγικά
κίβλας μορφωμένος :

Παιδική κίπος. Γαξ. Β'. σελ. 84 : Ορί-
ζων.

Έάν παθώμεν εις άνοικτόν μέρος της έξοχης,
τό μέρος εις τό όποϊον περιούζεται ή ύγρασις περίξ
ήμϊν λέγεται όρίζων, ή όποϊος φαίνεται ός κείλος,
χωρίζων τον οδρανόν από της γης. Έάν αναβώμεν
επί ύψώματος τιος, ή όρίζων φαίνεται μεγαλή-
τερος.

Τό μέρος του όρίζοντος, εκ του όποϊου ανατέλ-
λει ο ήλιος, λέγεται ανατολή. Έάν στρέψωμεν τό
πρόσωπον προς την ανατολήν, τό άπισθεν ήμϊν μέρος
του όρίζοντος λέγεται δύσις, διότι εκεί ο ήλιος δύε-
ται. Τό προς την δεξείαν χείρα λέγεται νότος ή με-
σημβία, τό δε προς την άριστερήν άρκτος ή βορράς.

ανατολή, δύσις, βορράς, νότος, είνε τα τέσσαρα μέρη
μέρη του όρίζοντος κτλ.

Άκούστε τώρα και τον Έγγλέζο για τό ίδιο
πράμα :

North, South, East, West.

Τι ώρα είν' Εσθίει : Είνε δώδεκα· μεσημέρι. Αοι-
πόν έα στον κήπο. Ποϊ είν' ο ήλιος ; Γύρισε κατά
κει τό πρόσωπό σου. Κίττα στον ήλιο. Αδίου είν' ή
Νοτιά. Πάντα ήμα είνε ή ώρα δώδεκα και βιέπει
προς τον ήλιο, τό πρόσωπό σου είνε κατά τή Νο-
τιά.

Γύρισε τώρα ζεβρά μεριά. Κίττα προς σου.
Είνε ή Ανατολή. Τό πρώτ' κτλ. Δεν άντιγράφω όλο
τό μάθημα, γιατί είνε περιττό

Αν αγαπάτε τελευταία να συγκρίνεται έτσι με
μια ματιά και την τρυφεράδα και τή φαντασία τώ
δικώνε μας και των ξένων, έρίστε να δήτε κι αυτά
έδω τα λίγα : Σ' έν' άμερικάνικο άναγνωστικό (A
Third Reader, Stickney) διαβάζω άνοιγοντας κατ'
τύχη στο μάθημα για τον κοκκο. It comes (τό
πουλί, ο κοκκος) in the pleasant spring-time
when leaves begin to peep from the buds, and
when the flowers begin to smile in the green
meadows. Ο κοκκος έρχεται, λέει, (στην Άγ-
γλιζ) τον καιρό που τα λουλούδια αρχίζουν να χα-
μογελούν στις πρασινάδες.

Άνοιγω κ' έναν δικό μας Παιδική Διάπλασι
Δ' σελ. 38. Διαβάζω :

Τό ρινόμακτρον. Τό ρινόμακτρον είνε έν των
βιομηχανικών προϊόντων του πολιτισμού, τό όποϊον
συντελεί εις την καθαριότητα. Άλλοτε οι άνθρωποι
έχον δύο ρινόμακτρα, των όποϊων τό έν εκράτουν
εις την χείρα προς επίδειξιν και στολισμόν, τό δε
άλλο έθετον έν τω θυλακίω προς έκπλήρωσιν των
ανάγκων της οικός. Σήμερον δε και τό έν ρινό-
μακτρον χρησιμοποιού τινες να μεταχειρισθώσιν, όταν
ένε άνάγκη. Συμφάνει ένίοτε έντός σιδηροδρομικής
ή Ιπποσιδηροδρομικής άρ. ζης κτλ. Δεν έξκευλοθη
γιατί εαστάει δύο σελίδες. Να όμως κι άλλο έναν :

Παπαμάρκου Β', μάθημα. Η περισσότερά : Δί
περιστερά είνε σέζυγοι άριστοι τα ζεύγη πατε δέν
έρίζουσι, ποτε δέν χωρίζονται. Ούτε ο σέζυγος, έν-
όσω ζή, άφίνει την σέζυγόν του· ούτε ή σέζυγος τον
σέζυγόν της. Μάλιστα, όταν ο εις εκ των δύο απο-
θάγη, ο άλλος συνήθως μένει έν χηρεία, δέν λαμ-
βάνει άλλον άντροφον εις την ζωήν του. Ένώσω ζώ-
σιν αγαπώνται τρυφερώτατα καθαρίζουσι και στυλί-

ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΑΩΣΣΑ

ΣΑ ΛΑΜΠΕΙ Ο ΗΛΙΟΣ

Πολύ μου άρέσουνε στέ «Ν ο υ μ έ ν όσα γράφει για
τή γλώσσα και τή γραμματική της ένας που ύπογράφει·
ο πιστός σοφίλος Δάσκαλος (11 του Άπ-
ριλίου, σ. 8) ή και απλά Δάσκαλος, από την Κρή-
τη (17 του Όκτώβρη, σ. 12). Μου άρέσει και που τα
βάζει πάντα μαζί μου· μα ξέρει τον τρόπο και τα λέει
πολύ φιλικά, πολύ νόστιμα. Έδω συχνά έρχονται νέοι
και με βρσάκουνε, δηλαδή νερί τριάντα, τριάντα πέντε
χρονώ κάποιους. Μου δείχνουνε άρθρα ή βιβλία που πάνε
να δημοσιέψουνε· τους τα διορθώνω και στο ύφος και στη
γλώσσα. Για γλώσσα γαλλική ο λόγος. Έχουνε την κα-
λοσύνη και μ' άκούνε· δέν είδα να μου κάμουνε ποτε
παρατήρηση, μήτε και να συζητήσουνε πολύ. Θα στογάζ-
ζονται— άδικα, έννοείται—πως άφτς και θα ξέρη και
κάπως θα μελέτησε, προτου μιλήση. Μα στην Ελλάδα,
όλος ο κόσμος τα ξέρει όλα. Οι δασκάλοι ξέρουνε τή δη-
μοτική, από άποφασίσανε πως είναι χυδαία· οι δικοί μας

πάλε στα δίχτυα την παίζουνε, από δέν το μω να τους
πώ τίποτι· άια είπα, μου άποδείξαν· πως έγώ λάθος, ή
έναν γιώτα δέν άλλάξανε. Τουλάχιστο δε θυμούμαι να μ' έ-
κουσε κανένας. Και σάς παρακαλώ να πιστέψετε πως δέν
τους τα λέω με τίς μπουνιές, παρ' με τα χαμόγελά μου
τά πιό χαριτωμένα. Δεν είναι και τό ζήτημα για μεγάλα
πράματα, παρ' για μικροδουλειές. Ίσα ίσα να καταλά-
βετε από κει· ως και τα παραμικρά της γραμματικής
μάστορης ο καθένας. Ρωμισούνη.

Ο Κρητικός ο Δάσκαλος τέτοιος δέν είναι. Συζητάει
ο άθροπος, και συζητάει. σά νάχαμε νικήσει πέρα για
πέρα και σά να μ' άπόμνησκε μονάχα να κανονίσουμε
ως και τα καθέκαστα. Έγώ τα λόγια του τα συλλογίζο-
μαι, γιατί έγώ άκούω, μη θαρρήτε· κάποτε κίβλας διορ-
θώνω. Δυό φορές μάλιστα, ύστερης από τάβρα του φίλου
του Δασκάλου, κόντεφα και ναλλάξω. Έπειτα θυμήθηκα
ψάχνοντας για ποιές αιτίες τάβαλα όπως τ' έχω. Θα του
τίς ξεδιαλσω καμιά μέρα. Σήμερις άλλος είναι ο σκοπός
μου. Μαλετ' ή γλώσσα μας ο Δάσκαλος ο Κρητικός· και
γώ τή μελετώ και νομίζω πως πρέπει να τή μελετούμε
όλοένα, έτσι να καταλάβουμε τί ώραίε και τί άγνωστη,
δηλαδή τί άσυλλόγιστα καταφρονεμένα που είναι ή δημο-
τική μας, τί φίνος που βγαίνει ο άπόμνησος ο διοργανι-
σμός της. Μιάν απλή σημειωσούλα λοιπόν ήθελα να κα-
ταστρώσω σε μια γωνίτσα του «Νουμά».

Στη Σελή των Ανατολικών Γλωσσών, και παραδίω

τώρα τή κολλητική, μου κάμουνε οι νέοι θεματογραφία,
πως είναι και συνήθεια. Τους δίνω ένα θέμα, κι άστοί
μου τό ξετυλίγουνε σε δ τι γλώσσα θέλουνε, καθαρέβουσα
ή έλληνική, γιατί τους μαθαίνω πως καθαρίο έλληνική,
άλλη από τή δημοτική δέν ύπάρχει. Παρατήρησα όμως
πως οι περισσότεροι μου γράφανε κάτι φρασεύλες καθώς
είναι κ' ή άκόλουθη· σάν ο ήλιος λάμπει.

Τό διορθώνω, τό διορθώνω, και παιδί δέν έβρισκα για
πιό λόγο έπρεπε να διορθώξ, μου ξαναβάζανε πάντα τό
ίδιο λάθος. Δηλαδή, λάθος που να της δέν εΐτανε· μα δέν
εΐτανε ρωμαίικα· έμένα μου χτυπούτε άσκημα στίφτι.
Έννοιωθα, δίχως άκόμη να καταλάβω τό γιατί, πως έ-
πρεπε να τό κάμουνε είτε· σά λάμπει ο ήλιος, είτε·
όταν ο ήλιος λάμπει, ή· όμως· σάν ο ήλιος λάμπει,
με χωρισμένο τό σάν από τό ήμα.

Γυρέβοντας κι άπου τό συλλογιστήκα θαρρώ πως το
βρήκα.

Βέβαιο πως τό σάν έχει στη δημοτική τή σημασία
που έχει και τό όταν, ή τό όντας. Γιατί τότες, μια και
λέμε· όταν ο ήλιος λάμπει, να μήν πούμε και· σάν ο
ήλιος λάμπει, που πέφτει τό ίδιο;

Είναι τό ίδιο και δέν είναι! Τό σάν άπτό στη γλώ-
σσα μας τό συνήθίζουμε κάθε φορά που συγκρίνουμε δυό
πρόσωπα ή δυό πράματα τό ένα με άλλο· ή σύγκριση
δμως γίνεται με εισιαστικό ή έκθετα που έχει νόημα

ζουσι και τρέφουσι και διαπύονται ο εις τον άλλον με ταράμη των, μινυρίζουσι γλυκύτατα, ομοιού κάθηται κτλ. Δε μπορώ να προχωρήσω από τη γλύκα της περιγραφής. Τρυφερὰ μὲ φορὰ και λεπτὸ αίστημα, ε ;

X

Ἀλήθεια λοιπὸν εἶπε ὁ Δρασκίτης λέγοντας φελλάχικα τῶν παιδιῶν μας τὰ βιβλία· φελλάχικο τὸ ἐξωτερικὸ τους : χαρτί, τὸ πειθὸ πρόστιχο πού ὑπάρχει, τύπος, ἐλευθέρως, εἰκόνες, στή χάση και στή φέξη καμμιά καρικτωρα, δεισμο, πού χάθηκε ; — πειθὸ φελλάχικο τὸ ἐσωτερικὸ τους. Ἐὐστερα νὰ περιμένης και προκοπὴ ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Γι αὐτὸ, ὅπως εἶπα, πειθὸ πετυχημένο δῶρο δε μποροῦσε νὰ ἔρθῃ και νὰ μᾶς κἀνῃ ὁ «Νουμάς», πού ζήτησε νὰ γραφτῇ ἐν ἄνθρωπινῶ ἀλφαβητάρι. Ὑστερ' ἀπὸ ὀγδόντα χρονῶ ἀνεξαρτησία πολιτικὴ νὰ μὴν ἔχουμ' ἕνα τέτοιο, κρίμα; σ' ἐμᾶς. Δὲν εἶν' ἀπόδειξη και αὐτὸ, κοντὰ στὰ τόσα ἄλλα, πῶς εἴχατε ψευτοελευθέρου, πῶς δὲν εἴμαστε τίποτ' ἄλλο παρὰ δούλο: στὸ δικτατορικὸ και στήν πολιτικὴ ἀχρειότητα, ραγιαδες τοῦ Μιστριώτη ἀπ' τὴ μιά, και ἀπ' τὴν ἄλλη τῶν Δεληγιάννηδων και Θεοτόκηδων και Λεβιδηδων ; Καὶ ὅμως δὲν ἔχυσαν τὸ αἷμα τους οἱ πατέρες μας, γιὰ νὰλλάξουμε τάφεντικὰ και ἀντίς Μεμέτηδες νὰ ἔχουμε Λεβιδηδες, πού εἶνε πολὺ πειθὸ χειρότεροι ἀπ' τοὺς πρώτους, γιὰτι σ' ἐκείνους ἀποκχτου, μ' ὅλα τὰ βάρηνα πού τραβοῦσε, εἶδεινε πειθότερη ζωὴ κ' ἦταν σὲ πολὺ καλλίτερη ἠθικὴ κατάσταση τὸ ἔθνος μας, παρὰ τῶρα. Ἄς μελετήση και θὰ τὸ δεῖ ὅποιος δὲν τὸ πιστεύει. Μὰ και τί τὴ θέλει τὴ μελέτη ; Ἡ γιγαντενία ἐκείνη ἐπανάσταση τοῦ 21 δε φτάνει μονάχη αὐτὴ νὰ ποδείξη πόση ζωὴ ἔκρυψε τὸ ἔθνος μέσα του ἐκείνα τὰ χρόνια ; Γιατι δὲν εἶχαν τότες πολὺ δύναμη ἢ καλαμαραδουσὴν και τὰ ψευτογράμματα και ὁ ψευτοπολιτισμὸς, και δὲν ὑπαρχε ἢ πολιτικὴ ψευτοπολυτέλεια, νὰ τοῦ μαρτυροῦν τὴ ζωὴ και νὰ τοῦ χαλάσουν τὴν καρδιά, ὅπως τὸ καταφέρνουν μιά χαρὰ τόξα, τῶρα πού κινδυνεύει ἢ ὑπαρξὴ μας και ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους ἀκούμ.

Ἄχ, δε θὰ ζυπνήσουμε παιῖ, νὰ δοῦμε και νὰ κοιώσουμε σὲ τί θανατοφόκιωτα βοσκωτάκι βέσκουμε ; Δε θὰ λαχταρήσουμε τὸ φῶς και τὴν ἀλήθεια; δε θὰ τρέξουμε πρὸς τὴ ζωὴ ; Αὐτὸς πρέπει νᾶνε ὁ

και χορὴ οὐσιαστικῶ, και πού ἔρχεται κατόπι ἀπὸ τὸ σᾶν, λ. γ. λάμπει σᾶν ἥλιος ἢ σᾶν τὸν ἥλιο, γιὰτι τὸ βάζουμε και μὲ ὀνομαστικὴ και μ' αἰτιατικὴ. Λοιπὸν τὸ σᾶν, ἕμα τάρτι μας τίκοῦση πῶν ἀπὸ οὐσιαστικῶ, ἀμέσως μᾶς κἀνει νὰ θεωροῦμε πῶς και πῶς νὰ συγκρίνομε. Κι ἀλήθεια εἶπε εἶναι, ἐνῶ -ὁ ὅταν ἢ τὸ ὄνομα, πού δὲν ἔχει διόλου τέτοια συγκριτικὴ δύναμη, ταιριάζει περιφραμα μὲ οὐσιαστικῶ, διότις κᾶνε νὰ βλαπτήση στὸ νοῦ μας και τὸ περιαικρὸ τὸ παρανόημα.

Στοχαστῆτε ἀξίφρα τὴ φράση· ὄταν τὸ παιδὶ παίζει, ὅπου αἰτιατικὴ και ὀνομαστικὴ καμμιά διαφορά ζετῆν κλίση δε φανερώνουνε. Τί σημαίνει· παίζει ὄταν τὸ παιδὶ; ἢ ὄταν παίζει τὸ παιδὶ; Μὲ τὸ σᾶν κολλημένο στὸ ὄνομα, δὲν τὴ βγάζουμε πέρα

Λοιπὸν ὁ Ρωμιὸς, πού τάρτι του εἶναι πολὺ φένο, ἀποφάθει τὸ σᾶν μὲ οὐσιαστικῶ, και ἕμα τὸ βάζει, θὰ τοῦ τὸ βάλῃ μὲ ρῆμα κατοπινὸ ἢ μὲ ἄνωμομια, ὅπως και στή φρασούλα πού γράφομα.

Τὸ λῆθος πού κἀναν οἱ νέοι τέτοιο εἶτανε. Ὡς τόπο μπορεῖ πῶς κανεῖς νάρθη νὰ μὲ διορθώση, και μένα. Θὰ μοῦ ἀποδείξη μάλιστα πῶς εἶμα; και ἀγράμματος, ἀπὸ ὁ Βλακωρίτης, ὁ Βλακωρίτης μας, τὸ σᾶν τὸ βάζει μὲ οὐσιαστικῶ! Ἐχουνε δικιο. Τὸ βάλει στή λαμπρῆ του τῆ νεκρικὴ φῶη.

• Σᾶν ἢ ἀνοιξη γυρίση και τάνδονι σὰ γυρίση.

πόθος μας και γι αὐτὸ πρέπει νὰγωνίζετα; καθε ἀληθινὸς πατριώτης. Κι ὁ «Νουμάς» τῶρα, ἢ ἐρημερίδα πού εἶχαν τὴν ἀδιαντροπικὴ νὰ τὴν πούνε Σλαβικὴ οἱ ψευτοπατριώτες, αὐτονοῦ τοῦ πόθου του μικρὸ δείγμα μᾶς δίνει ζητώντας; γιὰ τὰ παιδιὰ μας ἐν ἄλφαβητάρι μ' ἀληθινὸ και ζωντανὸ περιεχόμενο. Εἶθε νὰ πιτύχη ὁ διαγωνισμὸς του, κ' εἶτσι νὰ γίνῃ ἀρχὴ μιᾶς σοβαρῆς δουλειᾶς, πού θὰ ξεσκλαβώση ἀπὸ τὴν ψευτιά και θὰ σπρώξῃ, πρὸς τὴ ζωὴ τὰ Ἑλληνοπούλα και μαζί τους τὴ λατρεμένη μας Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὰ μικρὰ θὰ προχωρήσουμε στὰ μεγαλήτερα κ' εὐχομαί τὴν ἐπιτυχία μ' ὅλη μου τὴν καρδιά.

ΔΥΛΟΣ ΠΟΛΛΑΒΡΟΣ

ΑΠ' ΤΑ ΠΕΤΡΑΔΙΑ

Κἀποτ' ἔλαμψε κ' ἐχάθη
διαμαντάκι λαμπερὸ
στῆς καρδιᾶς μου τ' ἀγρια δάθη
σὲ μα ρύτατο καιρῶ.
στὰ πολλὰ βουβῆ μου πάθη
κἀποτ' ἔλαμψε κ' ἐχάθη.

Ὦχ ! πῶς τὸ λυγίζε νὰ σβύση
μ' ἀσυχώτατη ἀπονιά
πρὶν αὐγούλα νὰ ροδίση
στῆς καρδιᾶς τὴ σκοτεινιά
πρὶν ἀχτίδες νὰ σκορπίση...
Ὦχ ! πῶς τὸ λυγίζε νὰ σβύση.

ΤΑΝΟΣ ΚΕΑΜΑΣ

- Ἄχ, μαμᾶ, εἶλεγε ἢ κ. Λεβεντινόπου, ποῦ εἶνε πῶς ὁ Τζάκ δὲν μ' ἀγατίζει σᾶν τις πῶτες μέρες τοῦ γάμου μας!
- Και πῶς; τὸ κατάλαβες. Μιὰ μὲ;
- Μὰ μὲ; ἐξημερώσει, πῶς εἶνε τῆ ἐρημερίδα στὰ χέρια του και τὴν ἀφίνει τὴν ὥρα πού θὰ φῶμε!
- Γίνου δική μου Ἐλευσῶνα.—λέει ὁ ἀπάντηρος ἐραστής—και θὰ σὲ μεταχειρίζομα; σᾶν ἄγγελο!.
- Τὸ ἔρω! Νὰ μὴ μοῦ δίνει; να τρώω και να μὲ φῆνε; θεόγυμνη! Ὦχι, ὄχι, σ' εὐχαριστῶ!

Και δὲν τὸ λέει μονάχη ὁ Βλακωρίτης σὲ στίχους; τὸ λένε οἱ Ἑριανητῶτες και τὴν κουδύντα. Εἶναι ὁμοιὸς ἐνισμὸς. Γιατι ὁ ἐνισμὸς, πού οἱ οὐκᾶλοι τὸν κατατρέχουνε και πού τὸν τρέμουνε κάμποσοι εἰμῶ, μᾶς, ὁ ἐνισμὸς δε φανερώνεται οὔτε στὸ τυπικὸ, οὔτε στὸ φωνολογικὸ, οὔτε στὸ λεχτικὸ, παρὰ μόνο και μόνο στὸ συνταχτικὸ. Σᾶν παίρνει λέξη ἔξην, τοὺς φτάγγου; της και τὴν κατάληξή της, ἀμέσως τοὺς βυμομορφῶνε; μὲ τὴ ντόπια τῆ γραμματικῆ, μὲ τὴ δική σου. Τὴ σύνταξη, ὄταν τὴν παίρνει ἀπὸ ἄλλη γλώσσα, τὴν παίρνει ἀχώνερη, ἀσυμμόρφωτη, ἔξην. Λένε στήν Ἰταλία· Quando il sole εἶσι θὰ πῆς και σὺ στήν Ἑλλάδα· Σᾶν ὁ ἥλιος.

Ἔτσι κ' οἱ μαθητᾶδες μου μεταρῶζανε ἀπὸ τὸ γαλλικὸ· Quand le soleil brille. Καιρὸς πέρασε ὡςπου νὰ τὸ κατάλαβῃ και νὰ τοὺς τὸ ζηγήσω. Ἐμεις φυσικὰ μᾶς μιλοῦμε ὀρθᾶ, χωρὶς νὰ ἔξομα; τὸ λόγο — και νὰ σεβαστοῦμε περισσότερο τὴ γλώσσα μας, πού τὰ βολίβει; ἄλα τόπο νῶταμα και τόπο καλᾶ.

Γιὰ τοῦτο και γὼ σου στέλω τὴ σημειωσούλα μου ἐδωπέρα. Σοῦ ἔβαλα μάλιστα τὴν ἀρχὴ και τίτλο γενικῶ, πληθυντικῶ Σημειωσούλες. Ἄν ἔδειξω, σοῦ στέλω και ἄλλες, σᾶν τύχη Τὸ εἶζει ἢ γλώσσα μας ἢ ἀθάνατη και ὀραία.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΕΝΑ ΚΗΡΥΓΜΑ

Φαντάστηκα πῶς μπορεῖ νὰ ξεπεταχτῇ ἔαφνου στή μέση τῆς Ρωμισσῶνης ἀπάντηρος τῆς ἀλήθειας διαλαλητῆς μὲ τὸ προφητικὸ τὸ χάρισμα στή λαλιά και στὰ λόγια, μ' ὅλη τὴν ὀμορφιά τῆς νιότης στὰ χρόνικ, στήν ψυχῆ, στήν καρδιά και στὸ νοῦ, και νάφιστ, βροντερῆ φωνῆ, πού νὰ συμμαζῶξῃ γύρω του ὅλη τὴν πῶ τρυφερῆ τῆς πατρίδας του νιότη νὰ τὸν ἀγοικῆση, πού μ' ἀστροπόβολη ματικὰ τέτια θὰ τῆς εἶπῃ :

«—Ἀκούστε με ! Μεγάλη ἀπλώνετα; μπροστά σας ἢ ζωὴ, κ' ἢ ὀμορφιά τῶν ἔργων τῶν τραυῶν σᾶς κρᾶζει. Ἀκολουθᾶτε τὴν πιστᾶ. Κάτι μέσα σας ζυπνάει ἐδῶ και λίγα χρόνια Μὰ τὸ ζυπνημ αὐτὸ πῶ λεύτερο ἄς γίνῃ και ἄς ἀναδρανήση ἀπὸ τὰ βᾶθη τὴν ψυχῆ σας. Τῶρα χρειάζεται ὀλ' ἢ δύναμή σας νὰ φανερωθῇ. Ρίχτε τριγύρω σας παντοῦ τὸ μάτι και ἔτε ποιὸς εἶναι ὁ δρόμος ὁ κακόδολος, πούχετε νὰ διαβῆτε. Διῶχτε τὸ ρόθο μακριὰ και τὸ δειλισμα τῆς ἀπόρασης ἄς μὴν ἔρθῃ νὰ μαρᾶνῃ τὴ δύναμη τῆς θέλητῆς σας και νὰ νεκρῶση ὄση ἀναγεννιέται μέσα σας ἐλπίδα καλητερωσῶνης σ ὄλη. Συντρίμικ και σαπίσματα, πού γενιές τὰ ἔᾶπλωσαν ἀπτόχαστῃ ἄλλοι προτητερινοὶ σας, θ' ἀντικρῶστε στὸ διάβα σας ὀμπρὸς και γύρω. Μὰ μὴ δειλιάστε. Τὸ δρόμο σας δυνατοὶ και περιφρανοὶ τραβᾶτε, σημαία σας ἔχοντας τὸ ξεκαθᾶρισμα τῶν γερωῶν ἀπὸ τὰ σάπια και τὸ ξανάφρασμα τῆς ὀμορφης και μεγάλης ἔθνικης ψυχῆς. Τρικυμισμένο ἔθνος μὲ μιά ματιά και μ' ἕνα καρδιοχτύπι παρακολουθᾶει τὸ δρόμο σας. Και περιμένει τὸ γλυκοχάραμα καινούργιας ζωῆς, ἀληθινῆς και πανῶριας, στὰ ἔργατᾶ σα νᾶντικρῶση.

Ἀντιστάσου, ὀμορφῆ νιότη, δυνατῆ στὸ φοριᾶ τοῦ χαλασμοῦ, πού ἀπὸ παντοῦ φησᾶει, μὲ κρυφούς και φανερούς δουλετᾶδες του. Παίρνε τὸ δρόμο σου θαρρετῆ και μὲ τὴν ἄγρια περιφραμία πῶς ἀγωνίζεσαι νὰ ξανακστήσης ψηλά τὴν Ἰδέα. Ἰδέα κ' ἐστὶ τῆς γλυκαπαντοχῆς Ἑθνοῦς ἀδικημένου σ' ὄλα. Ἰδέα κ' ἐστὶ ἀμύλωντη και ἄχραντη ἀκόμη, κρᾶτα περιφραηλα τὴν ἀγιωσύνη σου γιὰ νὰ στήσης ἀχτίδες-στόλιστο τὸ θρόνο σου στῆς Ζωῆς τὸ βασιλεῖο. Μακριὰ ἀπὸ τὸ βούρκο τῆς μικροψυχᾶς και τῆς ἀσκημοταπεινοσύνης γιὰ νὰ σκορπίση παντοῦ τᾶγγελικὸ σου πᾶσμα τῆ δύναμη τῆς ὀμορφῆς και τῆς ἀλήθειας. Ἄς τρέχη ἀθῶρητο γιὰ σῆνα τὸ θελοπόταμο τοῦ μικρολογισμοῦ και τρέχα νὰ κολυμπᾶς στὰ γᾶργα νερὰ τοῦ τρανοπόταμου τῆς ἀθάνατης Ἰδέας γιὰ νὰ κεντρῶσης κητᾶρια ψυχῆ στοῦ Ἑθνοῦς σου τὴ ζῆση.

Βᾶστα λαστὸ βαρὺ στὰ χέρια σου, ὀμορφῆ νιότη, και γκρέμιζε ὄσα στὸ διάβα σου θὰ ἔρθῃ; σαράβαλα και μὴν ἀκούσης τις φωνές πού φρενιασμένοι γύρω σου θᾶρῶνουν γιὰ τὸ χάλασμα τους γέροι, ἀγνωροὶ κατᾶδικοὶ νὰ κρατοῦν ἀκόμη ἀπάνου τους τῆς ἀμαρτίας τους τὸ βάρος. Γκρέμιζε και ἀνεμοκτόρπα τὸ χῶμα, πού θὰ σωριᾶζετα; νὰ μὴ μείνη κορνιαχτός ἀπ' ὄ, τι ὡ; τῶρα κακαρωμένα ζῶσε. Ἀλυπησιᾶ θέλουν τὰ μεγάλα και μὲ θυσίας σ' αὐτὰ θὰ φτάσης. Φέρε τέτοια θυσία στὰ βῶμῶ τῆς Ἰδέας και ξαναζωντάνεψε τὴ μαρᾶμένη ἔθνικὴ ψυχῆ μὲ τὴν ἀλυπησιᾶ.

Κρᾶτα δρεπᾶνι ἀστόμωτο στὰ χέρια σου, ὀμορφῆ νιότη, και κόβε ἀλύπητα και σύρριζα τὰ βᾶτα και τᾶγρια χαμοκλάδια τοῦ ψυχῶπνίχτη δασκαλισμοῦ, χωρὶς νὰ φτάση ὡς σᾶρτια σου τὸ λυσσαμένο ἀλυχτημᾶ του, θλέποντας πῶς ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ